

تاثیر مولفه های اخلاقی بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی شهر تهران از دیدگاه صاحب نظران

شیوا بهرام وش^a، دکتر زینت نیک آیین^{b*}

^a کارشناس ارشد مدیریت ورزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران جنوب، تهران، ایران

^b دانشیار گروه مدیریت ورزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی تاثیر مولفه های اخلاقی بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی شهر تهران بود. روش تحقیق توصیفی-کاربردی، بوده است، جامعه آماری تحقیق را همه صاحب نظران آمادگی جسمانی شهر تهران به تعداد ۳۵۰۰ نفر تشکیل داده اند. نمونه آماری براساس جدول مورگان ۳۷۵ نفر می باشد که به صورت در دسترس انتخاب شدند. ابزار اندازه گیری پرسشنامه ۷۵سوالی محقق ساخته بود. سوالات دارای مقیاس پنج ارزشی لیکرتی با گزینه های کاملاً موافق، موافق، بی نظر، مخالف و کاملاً مخالف بود و مولفه ها شامل قانون مداری و احترام، دوپینگ و شجاعت، نفرت از ترس، واقع نگری، صداقت و عدالت، برادری و برابری بودند. روایی و پایایی پرسشنامه توسط اساتید صاحب نظر تایید شد. برای تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی و آزمون تی تک نمونه ای استفاده شد. نتایج نشان داد از دیدگاه کارشناسان، مولفه های مورد بررسی بر نظام نامه اخلاقی مربیان تاثیر گذار است.

واژه های کلیدی: مولفه های اخلاقی، مربیان، آمادگی جسمانی، صاحب نظران

۱- مقدمه

امروزه در عصر حاضر ورزش و مشارکت افراد در فعالیت های ورزشی به عنوان یک پدیده اجتماعی در خور بررسی و تأمل است و مورد توجه بسیاری از دانشمندان و محققان قرار گرفته است (مظفری، ۱۳۹۲). ورزش و ابعاد گوناگون آن به عنوان مبحثی بسیار مهم در محافل مختلف مورد توجه است و به عنوان ابزاری کارآمد در ایجاد جامعه‌ای پویا و شاداب و رفع بسیاری از بحران‌های اجتماعی، فرهنگی و حتی اقتصادی و سیاسی کاربردهای فراوان خود را نمایان ساخته است (سلیمی و همکاران، ۱۳۹۰). از آنجایی که تکنولوژی و پیشرفتهای وسیع علوم خود عاملی در به ورطه کشیدن این صنعت دارد و همین تکنولوژی و علوم از سوی دیگر در پرورش و مساعدت بهبود عملکرد ورزشکاران و اصل ورزش نقش آفرین می‌باشد، توجه به تکنولوژی و فناوری‌ها ما را بیش از پیش به تأثیرات آن در زندگی متوجه می‌سازد رشد افسارگسیخته و غیرقابل کنترل تکنولوژی تمام سر چشمه‌ها و کانون‌های لازم زندگی و حیات را نابود می‌سازد تکنولوژی مبانی اخلاق را از فرهنگ زدوده و روابط روحی روانی انسان‌ها را از حقیقت و ارزش‌های حیات انسانی است به گور می‌سپارد به طور خلاصه تکنولوژی برای ما هم دوست است و هم دشمن (حسنوی، ۱۳۸۲). جزر و مد قریب‌الوقوع انقلاب تکنولوژی در عصر اتم، آنچنان می‌تواند انسان را اسیر و افسون و خیره و غافل کند که سرانجام روزی تفکر حسابگرانه به عنوان (یگانه) راه تفکر پذیرفته و به کار بسته خواهد شد (اسدی و موسوی، ۱۳۸۹). در این راستا ورزش های پایه و ورزش آمادگی جسمانی بطور ویژه مورد توجه کشورهای مختلف قرار گرفته است، در واقع ورزش های آموزشی مانند تربیت بدنی، ورزش های تفریحی، ورزش های غیر رقابتی و ورزش های درمانی، فرایندگرایی رفتارهای شرکت کنندگان را هدایت و رهبری می‌کند. یعنی برای شرکت کننده تنها ماهیت مشارکت مهم است. در نتیجه ارزش هایی مانند نشاط، شادمانی، دوست یابی، همکاری، احساس راحتی کردن، جوانمردی، ایثار و تعاون بر ارزش هایی چون تقویت قدرت جسمانی برای کسب مقام و شکستن رکورد ارجحیت داشته و فاقد رقابت های ورزشی مسابقات رسمی است (رضوی و بلوریان، ۱۳۸۴).

ورزش به عنوان پدیده ای مهیج، برانگیزاننده، موجب اتحاد ملی، عامل توسعه و ارتقای سلامت در جامعه، جایگاه مهمی در جامعه برعهده دارد (مکچنسی^۱، ۲۰۱۳). سلامت هر فردی تحت تاثیر عوامل گوناگونی چون ژنتیک، محیط زیست، خدمات پزشکی، سبک زندگی و ... است و در این میان فعالیت های بدنی و تفریحات ورزشی جایگاه مهمی را دارند تا جایی که کاهش فعالیت بدنی می تواند سلامت فرد را تحت تاثیر قرار دهد. ورزش و فعالیت جسمانی نه تنها در ایجاد و حفظ تناسب اندام، اثرات سودمندی دارد، بلکه در پیشگیری از بیماری ها به خصوص بیماری های قلبی عروقی، فشار خون، دیابت و چاقی هم نقش مهمی را ایفا می کند (علم و همکاران، ۱۳۹۰). از این رو ورزش به عنوان ابزار چندبعدی با تاثیرات گسترده و نقش ارزشمند، یکی از شیوه‌هایی است که افراد می‌توانند با استفاده از آن بر فشارهای جسمانی، روحی و روانی و اجتماعی فایق آیند. تحقیقات متعددی روشن ساخته اند که پرداختن به تفریحات سالم، به ویژه فعالیت‌های ورزشی، آثار مثبت فراوانی در سلامتی جسمی و روحی انسان دارد. شرکت افراد در ورزش منجر به بهبود وضعیت جسمانی، سلامت روحی و سرگرمی بهینه افراد می‌شود (سان^۲، ۲۰۱۳). آمادگی جسمانی به عنوان ورزشی مناسب به عنوان یکی از مفاهیم اجتماعی وبا توجه به کارکردهای خاص آن در زمینه مختلف همچون، آمادگی جسمانی عمومی (وضعیت بهداشتی و سلامتی)، و آمادگی جسمانی خاص (توانایی انجام گونه‌های خاصی از ورزش‌ها) مورد توجه عموم قرار گرفته است. در واقع آمادگی جسمانی عملکرد قلب، شش

^۱. McChensey

^۲. Sun

ها و ماهیچه‌های بدن را شامل می‌شود و به طور ویژه ظرفیت قلبی-ریوی، نیروی عضلانی، استقامت عضلانی و انعطاف را مورد توجه قرار می‌دهد. آموزش‌های خاص ورزشکاران را آماده به انجام دادن ورزش‌شان به بهترین نحو می‌دهد که این وظیفه مربیان است. بالطبع مربیان با اخلاق، ترویج اخلاقیات و ایجاد پیوند همبستگی بین افراد است یکی از ابعاد سرمایه اجتماعی است. توجه به اخلاق مربیان ورزشی نسبت به اخلاق در دیگر حرفه‌ها اهمیت بیشتری دارد، چرا که حرفه‌های دیگر، وسعت محدودی دارند و اعمال غیر اخلاقی در آن‌ها به افراد و صنوف دیگر به راحتی سرایت نمی‌کند، ولی مربیان آمادگی جسمانی میان مردم هستند و بخش زیادی از وقت آنان را به خود اختصاص می‌دهند. همچنین روح ورزش آمیخته با اخلاق و اخلاق‌گرایی است و به ویژه در تمدن کهن و فرهنگ اسلامی کشور ما، ورزش بدون اخلاق جایگاهی نداشته و ندارد، ارتقا هر چه بیشتر اخلاق‌گرایی در میان مربیان ورزشی به عنوان یک بخش حیاتی از جامعه ورزش، می‌تواند نقشی بزرگ در بالندگی این حرفه و متعاقب آن در کل کشور داشته باشد. برخی از مهم‌ترین محورها و موضوعاتی که مجال طرح مباحث اخلاق ورزش قرار می‌گیرد، عبارتند از: ارزش‌ها در ورزش، جوانمردی، رقابت و همکاری، بازی منصفانه، تقلب، مواد نیروزا، اخلاق هواداری و تماشاچی‌گری، روابط اخلاقی میان مربی و ورزشکاران و ... (خمینی، ۱۳۷۶).

افعال اخلاقی ارزشمند، برتر از ارزش‌های مادی است. پرویوس^۱ (۲۰۱۰) اخلاقیات را بگونه‌ای سلامت روان دانست. اصل بی‌طرفی، سخاوت، توکل، امانت و صداقت، گونه‌ای از اخلاقیات است که هر انسانی در برابر آن خضوع و احترام می‌کند، هر چند خود نتوانسته باشد بدان‌ها عمل کند. به همین جهت، باید گفت: تمام آنچه در اخلاق عمومی وجود داشته و متناسب و قابل پیاده شدن در میادین ورزشی بوده، باید مورد عمل قرار گیرد (شعبانی بهار، ۱۳۸۶). همچنین نظام نامه اخلاقی بر اساس اصول و رهنمودهای اخلاقی شکل گرفته است و در واقع ارزش‌های شغلی یک حرفه را نشان می‌دهد اخلاق و قوانین حرفه‌ای به منظور ایجاد رفتاری بی‌طرفانه، شایسته و همراه با مسئولیت‌پذیری در افراد بوجود آید تا هنگام تصمیم‌گیری‌های اخلاقی چارچوبی برای آن باشد (شعبانی بهار، ۱۳۸۶). وزارت ورزش کشور کانادا (۲۰۱۵) احترام برای ورزشکاران، تعهد شغلی، انسجام، وحدت با دیگران و ارزش‌گذاری در ورزش را ضروری و پایه نظام نامه اخلاقی دانستند. قوانین، مقررات، آئین نامه‌ها و بخش نامه‌های اجرایی، هر چند کامل باشند، اما مانند کتابی هستند که صفحه آخر آن نوشته نشده است. سؤال اساسی این است که قوانین با چه دقتی به کار می‌روند و نکته مهم‌تر این است که چگونه باید آنها را به کار گرفت و مورد استفاده قرار داد؟ قوانین هر قدر که کامل و تخصصی باشند، باز هم در اجرای آنها جای بحث وجود خواهد داشت. در هر حال برای توسعه اصول اخلاقی در ورزش و اصلاح یا تکمیل قوانین ابتدا باید موانع و مشکلات موجود را شناسایی کرد (نادریان، ۱۳۹۰). عدم توجه به اخلاقیات بی‌شک لطمه‌های جبران‌ناپذیری برای کل جامعه به دنبال خواهد داشت. در واقع نظام نامه اصول اخلاقی در جامعه مربیان ورزش نیازمند توجه ویژه و فرهنگ‌سازی است (لوین^۲، ۲۰۰۹). بنابراین پژوهش حاضر با هدف تاثیر مولفه‌های اخلاقی بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی شهر تهران از دیدگاه کارشناسان انجام می‌شود.

^۱ . Proios

^۲ . Lovein

۲- روش تحقیق

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی است، زیرا برای مدیران و مسئولان در استخدام مربیان با اخلاق و کارآمد مفید خواهد بود، جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه مربیان آمادگی جسمانی رسمی فدراسیون و کلیه کارشناسان و صاحب نظران این رشته می باشد که حدود ۳۵۰۰ نفر می باشند. با توجه به جدول مورگان با توجه به حجم جامعه ۳۸۵ آزمودنی به عنوان نمونه تحقیق در نظر گرفته شد. نمونه ها بصورت در دسترس از مناطق ۳، ۵، ۷، ۱۳ و ۱۳ و کارشناسان واقع در فدراسیون ورزشهای همگانی، هیئت های مختلف و بعضی مدیران باشگاه ها انتخاب گردید. ابزار اندازه گیری تحقیق، پرسشنامه ۷۵ سوالی محقق ساخته نشاطی (۱۳۹۳) و به شکل لیکرت (پنج گزینه ای) بود. که شامل گزینه های (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم همچنین برای تجزیه و تحلیل داده هادرا ابتدا با آماره های آمار توصیفی همچون شاخصهای پراکندگی همچون میانگین، نما و شاخصهای پراکندگی چون واریانس و انحراف معیار برای توصیف داده های دموگرافیک و در آمار استنباطی: تشخیص نرمال بودن داده ها با کمک آزمون کلموگروف اسمیرنوف، سپس از آزمونهای پارامتریک، آزمون تی تک گروهی (بررسی ویژگیهای خاص در گروه خاص) استفاده شد.

۳- یافته های تحقیق

تحقیق حاضر به سوالات زیر پرداخت.

سوال اول: آیا قانون مداری و احترام بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی شهر تهران نقش معناداری دارد؟

جدول (۱)، آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی قانون مداری و احترام بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین فرضی	درجه آزادی	آماره t	سطح معنی داری
قانون مداری و احترام	۳۷۵	۳/۰۵	۳	۳۷۴	-۱۵/۳۶	۰/۰۰**

با توجه به نتایج جدول (۱) مشخص می شود که قانون مداری و احترام بر نظام نامه نقش معناداری دارد ($P \leq 0/01$)، $t = -15/36$.

سوال دوم: آیا دوپینگ و شجاعت، نفرت از ترس بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی شهر تهران نقش معناداری دارد؟

جدول (۲)، آزمون تی تک نمونه ای برای بررسی دوپینگ و شجاعت بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین فرضی	درجه آزادی	آماره t	سطح معنی داری
دوپینگ و شجاعت، نفرت	۳۷۵	۲/۴۳	۳	۳۷۴	-۲/۷۵	۰/۰۰۶**

با توجه به نتایج جدول (۲) مشخص می شود که دوپینگ و شجاعت، نفرت از ترس بر نظام نامه نقش معناداری دارد. ($t=-2/75, P\leq 0/01$).

سوال سوم: آیا واقع نگری، صداقت و عدالت، برادری و برابری بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی شهرتهران نقش معناداری دارد؟

جدول (۳)، آزمون تی تک نمونه‌ای برای بررسی واقع نگری، صداقت و عدالت بر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی

متغیر	تعداد	میانگین	میانگین فرضی	درجه آزادی	آماره t	سطح معنی داری
واقع نگری، صداقت و عدالت، برادری و برابری	۳۷۵	۲/۵۹	۳	۳۷۴	۳/۵۲	۰/۰۰۱**

با توجه به نتایج جدول (۳) مشخص می شود که واقع نگری، صداقت و عدالت، برادری و برابری بر نظام نامه نقش معناداری دارد ($t=3/52, P\leq 0/01$).

۴- بحث و نتیجه گیری

آموزش اخلاق و پرورش اخلاق امری است اساسی و از این رو بسیاری از کتاب‌ها در باب این موضوعات نوشته شده است و آنچه در این میان حائز اهمیت است آن است که الگو سازی و اسطوره پروری جز لاینفک و جدایی ناپذیر فرهنگ ملت هاست. باید به خاطر داشت جامعه‌ای بدون اخلاق به جنگلی از جانوران درنده ای که در حال دریدن لاشه‌های نیمه جان یکدیگرند تبدیل می‌شوند که البته ابتدا ضعیف‌ها و در نهایت قوی ترها اجزای این گورستان خواهند شد. قوانین، مقررات، آئین نامه‌ها و بخش نامه های اجرایی، هر چند کامل باشند، اما مانند کتابی هستند که صفحه آخر آن نوشته نشده است. سؤال اساسی این است که قوانین با چه دقتی به کار می‌روند و نکته مهم تر این است که چگونه باید آن‌ها را به کار گرفت و مورد استفاده قرار داد؟ قوانین هر قدر که کامل و تخصصی باشند، باز هم در اجرای آن‌ها جای بحث وجود خواهد داشت. در هر حال برای توسعه اصول اخلاقی در ورزش و اصلاح یا تکمیل قوانین، باید موانع و مشکلات موجود را شناسایی کرد. نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی می‌تواند ابزاری برای پیشرفت و بهبود کار اعضای آن حرفه باشد. همانگونه که آشنایی با محتوای نظام نامه حرفه‌ای برای مربیان آمادگی جسمانی ضروری است، آگاهی از محدودیت‌های آن نیز حائز اهمیت است تا صاحب نظران و سایر متخصصان حرفه ای از طریق آن بتوانند اعمال خود را مورد قضاوت قرار دهند. با استناد به نتایج تحقیق حاضر نظام نامه اخلاقی مربیان آمادگی جسمانی فعال به شرح زیر می باشد:

- مربیان آمادگی جسمانی باید از مقررات و قانونمندی پیروی کنند.
- حقوق مربیان آمادگی جسمانی باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد.
- مربیان آمادگی جسمانی باید از همان ابتدا با مقررات و قوانین بشوند.
- آموزش قوانین و مقررات ورزش آمادگی جسمانی باید بطور مرتب صورت گیرد.
- باید رعایت نظم و انضباط در آمادگی جسمانی افزایش یابد.
- باید احترام به پیشکسوتان آمادگی جسمانی وجود داشته باشد.

- باید احترام به عوامل اجرایی از سوی مربیان آمادگی جسمانی انجام گیرد.
- در ورزش آمادگی جسمانی احترام باید اصل باشد و از سوی مربیان آمادگی جسمانی مورد توجه قرار گیرد.
- الفاظ رکیک و رفتارهای نا شایست باید نسبت به گذشته کاهش یابد.
- مربیان و ورزشکاران آمادگی جسمانی باید به حریف، همکار خود و هم ورزشی خود احترام بگذارند.
- مربیان آمادگی جسمانی باید از قوانین ضد دوپینگ آگاهی کامل داشته باشند.
- از سوی مربیان آمادگی جسمانی قوانین ضد دوپینگ باید رعایت گردد.
- باید استفاده از مواد نیروزا در بین ورزشکاران آمادگی جسمانی کاهش یابد.
- باید شجاعت و اقتدار در مربیان آمادگی جسمانی نسبت به گذشته بیشتر شود.
- باید شجاعت در مربیان آمادگی جسمانی از نشانه‌های پهلوانی باشد.
- نباید ترس از شکست از شجاعت مربیان آمادگی جسمانی بکاهد.
- نباید ورزشکاران یا مربیان آمادگی جسمانی علت شکست خود را بی دلیل به عهده دیگران بیندازند.
- باید مربیان آمادگی جسمانی با وقایع درست برخورد کنند.
- مربیان آمادگی جسمانی باید صادق باشند.
- باید عدالت در مربیان آمادگی جسمانی بیشتر شود.
- باید برادری و برابری در ورزش آمادگی جسمانی وجود داشته باشد و عوامل فنی و اجرایی به آن توجه کنند.
- باید ورزشکاران و مربیان آمادگی جسمانی در تمرینات با یکدیگر عادلانه برخورد کنند.
- نباید پیشرفت شاگردان اتفاقی باشد و آنها به حال خود رها شوند.
- مربیان آمادگی جسمانی باید در مشکلات به شاگردان خود یاری و کمک رسانند.
- باید مربیان آمادگی جسمانی امانت داری کنند و راز یکدیگر را محفوظ نگه دارند.
- نباید با رفتارهای نامناسب کرامت انسانی افراد را کاهش داد.
- باید کرامت انسانی و جایگاه افراد در ورزش آمادگی جسمانی رعایت گردد.
- باید درگیری‌ها در آمادگی جسمانی که باعث کاهش کرامت انسانی می‌شود کاهش یابد.
- باید عفت و پاکدامنی در میان مربیان آمادگی جسمانی افزایش یابد.
- باید مربیان آمادگی جسمانی امروزه با شرافت و جوانمردی برای میهن خود تلاش کنند.
- باید بازی جوانمردانه بیشتر از احترام و رعایت مقررات مورد توجه قرار گیرد.
- نباید عجله کرد، صبر در ورزش آمادگی جسمانی به منظور عقب افتادن از موفقیت و پیروزی نیست.
- باید برای کسب موفقیت در ورزش آمادگی جسمانی صبر و شکیبایی جای عجله و عجز بودن قرار گیرد.
- نباید از مواد نیروزا استفاده کرد برای اینکه سریعتر به هدف رسید.
- باید مربیان در محدوده وظایف خوداصل بی طرفی رارعايت کنند.
- باید بازیکنان آمادگی جسمانی با اصل بی طرفی عمل نمایند.
- باید آموزش با رعایت اصل بی طرفی بین اقشار در محیط ورزشی آمادگی جسمانی صورت گیرد.
- باید با همه ی ورزشکاران در ورزش آمادگی جسمانی یکسان و با رعایت اصل بی طرفی عمل نمود.
- نباید بین ورزشکاران با هر موقعیت اجتماعی و یا اقتصادی ... اختلاف قائل شد.
- باید سخاوت و بخشندگی در مربیان افزایش یابد.
- باید مربیان آمادگی جسمانی امروزه قانع تر گردند.
- باید برای موفقیت تیمی و گروهی، شاگردان آمادگی جسمانی به رهنمودهای مربیان توجه کامل داشته باشند سایر موضوعات مرتبط که جزء بخشهای اصلی مقاله نباشند.

منابع

۱. اسدی محمدرضا، موسوی مهر سیدمحمد مهدی. (۱۳۸۹). «ماهیت تکنولوژی» در فلسفه هیدگر، حکمت و فلسفه بهار ۱۳۸۹؛ ۶(۱) (پیاپی ۲۱): ۴۹-۶۹.
 ۲. خمینی، ر. (۱۳۷۶). کتاب البیع. قم. مطبوعه مهر. بی تا، ج ۲.
 ۳. رضوی، م. بلوریان، م. (۱۳۸۷). اخلاق در ورزش. انتشارات کمیته ملی المپیک.
 ۴. سلیمی مهدی، سلطان حسینی محمد، قاسمی حمید. (۱۳۹۰). رتبه بندی موانع توسعه اخلاق حرفه‌ای در رسانه‌های ورزشی، فصلنامه پژوهش‌های ارتباطی، سال هجدهم، شماره ۲.
 ۵. شعبانی بهار، غلامرضا. ۱۳۸۴. اصول و مبانی تربیت بدنی ورزش. همدان. انتشارات دانشگاه بوعلی سینا. چاپ اول
 ۶. علم و همکاران. (۱۳۹۰). «موانع مشارکت جوانان و سالمندان مرد شهرستان داراب در تفریحات ورزشی»، مجموعه مقالات همایش ملی تفریحات ورزشی، شهرداری تهران، آذرماه
 ۷. مظفری، عمار. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط میان سرمایه اجتماعی، تعهد سازمانی با مشارکت ورزشی دبیران مرد مقطع متوسطه شهر اصفهان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد آمل.
8. Louvain. (2009). The Ethical And Political Values Other Olympic Movement. Jim Parry Head of the School of Humanities Leeds University Leeds LS2 9JT, UK.
 9. Mc. Chesney. (2013). The relation between social physique anxiety and self-handicapping in boys and girls students/ World Congress of Sport Psychology, 13.
 10. Proios, M. (2010). Development and validation of a questionnaire for the assessment of moral content judgment. *International Journal of Sport & Exercise Psychology*, 7, 189-210. Retrieved from <http://tandf.co.uk/journals/rijs>.
 11. Sun, Gingshan. (2013). "study on introduction of leisure sports into physical education in universities", *Asian social science*, 10.